

Begrotingsbeleid en structurele uitdagingen Nederlandse economie

26 oktober 2021

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Financieel-economische context

- Vlot en krachtig economisch herstel
- Financieringscondities nog steeds ruim
- Oplopende inflatie en –vooruitzichten, ook gevolgen voor rente
- Kwetsbaarheden voor financieel stelsel op langere termijn nemen toe
- Onderliggende scheefgroei in eurozone

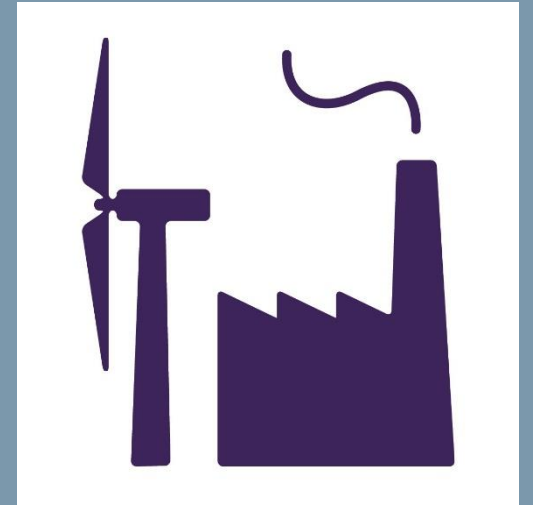
De budgettaire kaders

- Stimulerend beleid niet passend en nauwelijks realiseerbaar door arbeidsschaarste.
- Adresseren van actuele uitdagingen hoeft de overheidsfinanciën niet structureel te belasten, maar legt wel beslag op incidentele begrotingsruimte.
- Herstel begrotingsdiscipline gewenst, los van begrotingsdoelstelling.

Klimaat- en energietransitie

Om de klimaatdoelen te halen en stikstofproblematiek op te lossen is een breed pakket aan maatregelen nodig.

- **Betere beprijzing van energieverbruik en uitstoot**
 - Europa: Steun 'Fit for 55' voorstellen (zie ook DNB-Analyse)
 - Nationaal: minder degressieve energiebelastingen en afschaffen vrijstellingen op brandstofverbruik (vooruitlopend op inbedding FF55)
- **Opschaling van noodzakelijke klimaatinvesteringen nodig**
 - Kortingen verhuurdersheffing woco's bij snellere verduurzaming
 - Landbouwsubsidies koppelen aan milieu- en klimaatdoelen
 - Overheid moet durven kiezen voor specifieke duurzame technieken (o.a. waterstof, CCS)

Ter achtergrond:

- *Betere Europese uitstootbeprijzing heeft beperkte gevolgen voor concurrentiepositie ([link](#))*
- *Klimaatinvesteringen hebben een zet van het nieuwe kabinet nodig ([link](#))*

Woningmarkt

De woningmarkt zit op slot en wordt gekenmerkt door slechte toegankelijkheid, risicovol leengedrag, te weinig aanbod en grote, ongefundeerde verschillen tussen koop en huur.

- **Vergroot het woningaanbod door meer regie op nationaal niveau**, maar zoek onderbouwing voor de omvang van de opgave.
- **Bouw de fiscale voordelen voor eigenwoningbezit geleidelijk af**. Uit een DNB-analyse blijkt dat het overhevelen van de eigen woning van box 1 naar box 3 mogelijk is met beperkte koopkrachteffecten, mits voldoende tijd wordt genomen en extra belastinginkomsten teruggegeven worden.
- **Vermijd hoe dan ook beleid dat de bestedingsruimte verder vergroot**, zoals startersregelingen en de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning.

Ter achtergrond:

- *Vier ingrediënten voor een evenwichtigere woningmarkt ([link](#))*

Arbeidsmarkt

Institutionele verschillen tussen vast, flex en zzp hebben afgelopen decennia bijgedragen aan een sterke groei van flexibele arbeid. De schotten tussen verschillende arbeidsvormen belemmeren de doorstroming, met het risico dat een steeds groter deel van de werkenden ongewild langdurig in de flexibele schil verblijft.

Aanpakken van de tweedeling op de arbeidsmarkt vergt een integrale hervorming, langs de lijnen van de commissie Borstlap:

- **Verklein fiscale verschillen tussen werknemers en zelfstandigen**, door het geleidelijk afbouwen van de zelfstandigenaftrek.
- **Verklein de verschillen tussen vaste en flexibele contracten**, dit vergt aanpassingen aan flexibele contracten én het vaste contract.